

KRISTIN HANNAHOVÁ

OD AUTORKY
BESTSELLERU
SLAVÍK

Čtyři víchry

PŘELOŽILA JITKA JENÍKOVÁ

argo

Čtyři víchry

KRISTIN HANNAHOVÁ

Čtyři víchry

Přeložila Jitka Jeníková

argo

The Four Winds

Czech edition © Argo, 2022

Copyright © 2021 by Kristin Hannah

Translation © Jitka Jeníková, 2022

Cover design © Jiří Troskov, 2022

ISBN 978-80-257-3877-1 (váz.)

ISBN 978-80-257-3983-9 (e-kniha)

Tati, tahle je pro tebe.

PROLOG

Naděje je mince, kterou u sebe nosím: Je to americká pence, kterou mi dal muž, jehož jsem milovala. Na své cestě jsem prožila chvíle, kdy jsem měla pocit, že ta pence a naděje, kterou představovala, jsou to jediné, co mě drží při životě.

Na západ jsem přišla hledat lepší život, ale chudoba, strasti a chamtivost změnily můj americký sen v noční můru. Poslední roky jsou pro mě plné ztrát: Práce. Domovů. Jídla.

Půda, kterou jsme milovali, se obrátila proti nám, všechny nás zlomila, dokonce i paličaté staré mužské, kteří mluvivali o počasí a gratulovali si k rekordním sklizním pšenice. *Tady si chlap musí žít, vobytí vybojovat*, říkali jeden druhému.

Chlap.

Vždycky to bylo o mužích. Jako kdyby měli za to, že vaření, uklízení, vychovávání dětí a starost o zahradu nestály za řeč. Ale my, ženy z Velkých planin, jsme také pracovaly od rozbřesku do setmění, dřely jsme na farmách, dokud jsme nebyly vysušené a spálené jako země, kterou jsme milovaly.

Přisáhám, že občas, když zavřu oči, pořád ještě cítím na jazyku prach...

1921

Ublížit zemi je jako ublížit vlastním dětem.

WENDELL BERRY,
FARMÁŘ A BÁSNÍK

1. KAPITOLA

Elsa Wolcottová strávila celé roky v nucené samotě čtením smyšlených dobrodružství a sněním o životech druhých. V pokoji, obklopená romány, které se staly jejími jedinými přáteli, se občas, ale ne moc často, odvažovala snít o vlastních dobrodružstvích. Její příbuzní jí mnohokrát zopakovali, že jí život převrátila na ruby nemoc, kterou prodělala v dětství, a zanechala ji křehkou a odříznutou od okolního světa, a když měla Elsa dobrý den, věřila jim.

O špatných dnech, jako byl tento, věděla, že ve vlastní rodině platila vždycky za outsidera. Její nedostatečnost vycítili velice brzy. Viděli, že nezapadá.

Trvalé odmítnutí s sebou přinášelo bolest, pocit ztráty čehosi nepojmenovaného, neznámého. Elsa to přežila díky tomu, že byla tichá, nevyžadovala pozornost a smířila se s tím, že je milovaná, ale neoblíbená. Bolest byla pro ni tak běžná, že si ji uvědomovala jen výjimečně. Věděla, že nemá nic společného s nemocí, na kterou obvykle její izolaci sváděli.

Tedř, usazená ve svém nejoblíbenějším křesle v salóнку, zavřela knihu, jež jí ležela v klíně, a zamyslela se nad celou situací. *Věk nevinnosti* v ní cosi probudil, intenzivně jí připomněl, jak čas plyne.

Zítřka měla narozeniny.

Dvacáté páté.

Mnozí by řekli, že je v rozpuku mládí. Muži v tomhle věku pili vany ginu, bezstarostně se proháněli v autech, poslouchali ragtime a tančili s dívkami, které nosily čelenky a šaty zdobené trásněmi.

Pro ženu to bylo ale jiné.

Pro ženu začala s oslavou dvacetin uvadat naděje. V jejich dvaceti začala okolo ní ve městě a v kostele šuškanda doprovázená dlouhými smutnými pohledy. V pětadvaceti byly kostky vrženy. Z neprovdané ženy se stala stará panna. „Na ocet,“ říkali o ní, vrtěli hlavami a pomlaskávali nad jejími promarněnými příležitostmi. Lidé často přemítali o tom, *jak* se z naprosto obyčejné ženy z dobré

rodiny stane stará panna. V Elsině případě ale měli všichni jasno. Vzhledem k tomu, jak o ní mluvili, si museli myslet, že je hluchá. *Chudinka. Je jak za groš kudla. Není ani za mák tak krásná jako její sestry.*

Krása. Elsa věděla, že to je jádro problému. Nebyla přitažlivá. Když měla obzvlášť dobrý den a na sobě nejlepší šaty, mohl by o ní někdo, kdo ji neznal, prohlásit, že je pohledná, ale nic víc. Všeho na ní bylo „příliš“: byla příliš vysoká, příliš hubená, příliš bledá, příliš nejistá.

Elsa se zúčastnila obou svateb svých sester. Ani jedna ji nepožádala, aby s ní stála u oltáře, a Elsa to chápala. Se svými sto osmdesáti centimetry převyšovala ženichy, pokazila by fotografie a dojem znamenal pro Wolcottovy celý svět. Její rodiče si ho cenili nade všechno.

Na to, aby člověk mohl nahlédnout do Elsiny budoucnosti a vidět, co ji čeká, nemusel být génius. Zůstane tady, v rodičovském domě na Rock Road v péči Marii, služky, která od nepaměti spravovala jejich domácnost. Až Maria odejde jednoho dne na odpočinek, převezme Elsa starost o rodiče, a až zemřou, zůstane sama.

Co v životě dokáže? Jakou stopu po sobě zanechá? Kdo si ji bude pamatovat a pro co?

Zavřela oči a nechala před nimi rozvinout starý známý sen: Představovala si, že žije někde jinde. Ve vlastním domově. Slyšela dětský smích. Smích *jejích* dětí.

Život, ne jen přežívání. To byl její sen: svět, v němž neutvářela její život a volby revmatická horečka, která ji postihla ve čtrnácti letech, život, v němž odhalovala své dosud nepoznané síly, ve kterém ji ne soudili zdaleka jen podle vzhledu.

Vstupní dveře se s bouchnutím rozlétly a její rodina vdusala do domu. Pohybovali se jako vždycky: v brebentícím rozesmátém houfu, jemuž vévodil její statný otec s tváří zrudlou od pití, po jeho bocích jako labutí křídla její dvě mladší, krásné sestry Charlotte a Suzanna, a její elegantní matka se držela za nimi a povídala si se svými pohlednými zeti.

Otec se zarazil. „Elso,“ oslovil ji. „Proč ještě nespíš?“

„Chtěla jsem s vámi mluvit.“

„V tuhle hodinu?“ zeptala se matka. „Jsi celá červená. Nemáš horečku?“

„Neměla jsem horečku už roky, maminko. Dobře to víte.“ Elsa vstala, propletla si prsty a zadívala se na svou rodinu.

Teď, pomyslela si. Musela to udělat. Nesměla znovu ztratit odvahu.

„Tatínku,“ řekla příliš tiše, než aby ji mohli slyšet, tak to zkusila ještě jednou, a tentokrát opravdu zvýšila hlas. „Tatínku.“

Podíval se na ni.

„Zítřka mi bude dvacet pět let,“ spustila Elsa.

Zdálo se, že matku její připomínka popudila. „To víme, Elso.“

„Ano, jistěže. Chtěla jsem jen říct, že jsem dospěla k rozhodnutí.“ To její rodinu umlčelo.

„Já... V Chicagu je univerzita, na které vyučují literaturu a přijímají tam ženy. Chci se tam zapsat do –“

„Elsinore,“ skočil jí otec do řeči. „Proč by ses měla vzdělávat? Byla jsi příliš nemocná, než abys dokončila školu. To je úplný nesmysl.“

Připadalo jí nesmírně těžké tam takhle stát a dívat se, jak se v očích všech odrážejí její neúspěchy. *Bojuj za sebe. Buď statečná.*

„Ale tatínku, jsem dospělá žena. Od čtrnácti let jsem nemarodila. Myslím, že lékař... stanovení diagnózy uspěchal. Jsem už v pořádku. Opravdu. Mohla bych se stát učitelkou. Nebo spisovatelkou...“

„Spisovatelkou?“ zopakoval otec. „Máš snad nějaký skrytý talent, o němž nemáme ponětí?“

Pod jeho pohledem jako by se smrškla.

„Je to možné,“ odpověděla nepřesvědčivě.

Otec se otočil k Elsině matce. „Paní Wolcottová, dejte jí něco na uklidnění.“

„Nejsem hysterická, tatínku.“

Elsa věděla, že tím rozhovor skončil. Tuhle bitvu nemohla vyhrát. Měla zůstat potichu, mimo dohled, a rozhodně se neměla vydávat do světa. „Jsem v pořádku. Půjdu nahoru.“

Odvrátila se od příbuzných, kteří jí teď, když okamžik pominul, už nevěnovali žádnou pozornost. Vytratila se z pokoje, jako kdyby se na místě rozplynula.

Prála si, aby *Věk nevinnosti* nikdy nečetla. Co dobrého ze všeho toho potlačovaného toužení vzešlo? Nikdy se nezamiluje a nikdy nebude mít vlastní děti.

Když stoupala po schodech, zdola k ní doléhala hudba. Poslouchali novou Victrolu.

Zarazila se.

Ďdi dolů, přisuň si židli.

Zabouchla za sebou dveře pokoje a utnula tóny linoucí se z přízemí. Nebyla by dole vítána.

Zachytila svůj odraz v zrcadle nad skříňkou s umyvadlem. Její bledá tvář působila, jako by ji čísi bezcitné ruce natáhly a na konci zformovaly do špičaté brady. Měla dlouhé blond vlasy, tak podobné těm kukuřičným – jemné, řídké a rovné v době, kdy největší hit představovaly vlny. Matka jí zakázala si je ostříhat podle poslední módy s tím, že krátké by vypadaly ještě hůř. Všechno na Else působilo bezbarvě a vybledle – až na její modré oči.

Rozsvítila lampičku a z nočního stolku vyndala jeden ze svých nejvzácnějších románů.

Paměti rozkošnice.

Elsa si vlezla do postele a ponořila se do skandálního příběhu. Pociťovala přitom děsivou, hříšnou touhu dotýkat se sebe sama, které málem podlehla. Žízeň, již v ní text vzbuzoval, se téměř nedala vydržet; fyzická bolest z žádostivosti.

Zavřela knížku a připadala si teď jako ještě větší vyvrhel, než když začínala číst. Neklidná. Nespokojená.

Jestli něco brzy neudělá, něco zásadního, její budoucnost bude stejná jako její přítomnost. Stráví v tomhle domě zbytek života, definovaná dnem i nocí nemocí, kterou prodělala před deseti lety, a nepřitažlivostí, kterou nelze změnit. Nikdy nepozná vzrušení z mužského doteku nebo útěchu sdíleného lože. Nikdy nebude chovat své vlastní dítě. Nikdy nebude mít vlastní domov.

Tu noc šířala Elsu touha. Další den ráno věděla, že musí něco udělat, aby se její život změnil.

Ale co?

Všechny ženy nebyly krásné, dokonce ani hezké ne. I jiní lidé prodělali v dětství horečky a pak vedli plnohodnotné životy. Škoda napáchaná na jejím srdci byla, dle jejího soudu, jen lékařská domněnka. Nikdy nevynechalo jediný úder nebo ji jiným způsobem neznepokojilo. Musela věřit, že má v sobě dost odvahy, i když ji nikdy neprověřila a neprokázala. Jak by to mohl někdo vědět najisto? Měla zakázáno běhat, hrát si i tančit. Ve čtrnácti letech musela odejít ze školy, takže nikdy neměla žádného nápadníka. Většinu

života strávila ve svém pokoji čtením vymyšlených dobrodružství, sprádáním příběhů a samostudiem.

Tam venku se musejí nacházet příležitosti, ale kde by je mohla najít?

Knihovna. Knihy obsahovaly odpovědi na všechny otázky.

Ustlala si, přešla ke stolku s umyvadlem, sčesala si světlé vlasy, které jí sahaly až do pasu, ke straně a zapletla si je. Potom si oblékla jednoduché tmavomodré krepové šaty, hedvábné punčochy a černé boty na podpatku. Vše doplnila ještě kulatým kloboučkem, krátkými rukavičkami a kabelkou.

Sešla po schodech. Pocítila vděk, že matka takhle brzy ráno ještě spí. Maminka neměla ráda, když se Elsa jakkoliv namáhala s výjimkou nedělních bohoslužeb v kostele, na kterých vždycky prosila shromáždění, aby se pomodlilo za Elsino zdraví. Elsa vypila šálek kávy a vyšla do sluncem zalitého květnového rána.

Žila na severu texaského Penhandlu v městečku Dalhart, jež se před ní rozprostíralo zalité jasným sluncem a právě se začínalo probouzet k životu. Dveře se otevíraly na dřevěné chodníky, cedule ZA-VŘENO se otáčely. Za městem se pod nezměrným modrým nebem prostírala nekonečná rovina Velkých planin, moře úrodné půdy.

Dalhart byl okresním městem a zažíval velký hospodářský rozkvět. Od doby, kdy přes Dalhart vedla železnice spojující Kansas s Novým Mexikem, se město rozrostlo. Jeho panoramatu dominovala nová vodárna. Světová válka změnila okolní hektary půdy ve zlaté doly pšenice a kukuřice. Slogan *Pšenice vyhraje válku!* ještě stále naplňoval farmáře hrdostí. Odvedli svůj díl práce.

Traktory přišly právě včas, aby lidem usnadnily život, a dobré zemědělské roky – spousta deště a vysoké ceny – umožnily farmářům zorat víc půdy a zasadit víc pšenice. Sucho, které přišlo v roce 1908 a o němž pamětníci ještě dlouho mluvili, bylo zapomenuto. Už roky vytrvale přšelo a déšť přinesl všem obyvatelům města bohatství. Největší ale jejímu otci, který za zemědělské stroje, které prodával, bral hotovost i stvrzenky.

To ráno se před restaurací sešli farmáři, aby probrali ceny plodin, a ženy popoháněly děti do školy. Ještě před pár lety plnily ulice bryčky tažené koňmi, teď supěly vstříc zlaté, zářivé budoucnosti nové automobily, troubily a chrlily oblaka výfukových plynů. Dalhart bylo městečko – rychle se měnící v město – obědů v krabičkách

a čtverylky a nedělních bohoslužeb. Tvrdě pracujícím a stejně smýšlejícím lidem tu půda zajišťovala slušné životy.

Elsa vstoupila na promenádu, která vedla podél Main Street. Pod každým jejím krokem se prkna trochu prohnula, takže měla pocit, jako by se odrážela. Z říms obchodů visely tu a tam truhlíky a dodávaly místu tak potřebné záblesky barev. Místní Okrasný květinový spolek se o ně pečlivě staral. Minula záložnu a novou prodejnu Fordu. Nepřestávalo ji udivovat, že člověk může vejít do obchodu, vybrat si automobil a ten samý den s ním odjet domů.

Dveře hokynářství vedle ní se otevřely a jeho majitel, pan Hurst, z nich vyšel s koštětem v ruce. Z vyhrnutých rukávů košile mu čouhala masitá předloktí. Jeho brunátné tváři dominoval placatý kulatý nos připomínající požární hydrant. Patřil k nejbohatším mužům ve městě. Vlastnil hokynářství, restauraci, stánek se zmrzlinou a lékárnou. Déle než on žili ve městě už jen Wolcottovi. I oni patřili ke třetí generaci Texasanů a byli na to pyšní. Elsin milovaný dědeček Walter se až do své smrti označoval za texaského ranguera.

„Zdravíčko, slečno Wolcottová,“ zahlaholil obchodník a odhrnul si pár pramenů vlasů z růžolící tváře. „Vypadá to, že nás čeká krásný den. Jdete do knihovny?“

„Přesně tak,“ odpověděla. „Kam jinam?“

„Přišlo mi nové červené hedvábí. Povězte to sestrám. Byly by z něj pěkné šaty.“

Elsa se zastavila.

Červené hedvábí.

Nikdy na sobě červené hedvábí neměla. „Ukažte mi ho. Prosím.“

„Ale samozřejmě! Mohla byste je s tím překvapit.“

Hurst ji popohнал do obchodu. Elsu obklopily barvy: přepravky s hráškem a jahodami, hromádky levandulového mýdla, pytle s moukou a cukrem, sklenice nakládané zeleniny.

Hokynář ji vedl kolem čajových souprav, stříbrných příborů a poskládaných pestrobarevných ubrusů a zástěr ke štočkům látek. Chvilí se v nich přehraboval a pak vytáhl a rozložil rubínové hedvábí.

Elsa si stáhla rukavičky, odložila je stranou a natáhla se po hedvábí. Nikdy se nedotýkala ničeho tak jemného. A dneska měla narozeniny...

„K Charlottině pleti by –“

„Vezmu si ho,“ skočila mu do řeči. Neřekla to tak, že z toho příliš jasně vyznělo, že ho chce pro sebe? Ano. Musela. Hurst si ji podivně měřil.

Látku jí zabalil do hnědého papíru, balíček omotal provázkem a podal jí ho.

Elsa byla už na odchodu, když si všimla třpytivé stříbrné čelenky posázené kamínky. Vypadala přesně jako něco, co by ve *Věku nevinosti* nosila hraběnka Olenská.

Elsa kráčela z knihovny a rudé hedvábí zabalené v hnědém papíru si pevně tiskla na prsa.

Otevřela černou bránu se zdobným kováním a vstoupila do matčina světa: upravené, udržované zahrady vonící po jasmínu a růžích. Na konci cestičky lemované živým plotem se tyčil rozlehlý dům Wolcottových, který těsně po občanské válce zbudoval její dědeček pro svou milovanou ženu.

Else se po něm stále ještě den co den stýskalo. Pokud šlo o pití a hádky, byl to bouřlivák, ale to, co miloval, miloval celým srdcem. Po babiččině smrti truchlil celé roky. Byl kromě Elsy jediným Wolcottem, který miloval četbu a často se při rodinných rozepřích stavěl na její stranu. *S umíráním si nedělej starosti, Elso. Starej se o to, abys žila. Buď statečná.*

Od jeho smrti jí nikdo nic podobného neřekl a dědeček jí pořád chyběl. Nejráději vzpomínala na jeho vyprávění z raných let v Texasu, Laredu, Dallasu, Austinu a na Velkých planinách, kdy ještě neplatil zákon.

Určitě by jí pověděl, aby si to rudé hedvábí koupila.

Maminka zvedla hlavu od růží a odsunula si z čela nový klobouk proti slunci. „Elso,“ řekla, „kdepak jsi byla?“

„V knihovně.“

„Měla jsi říct tatínkovi, aby tě odvezl. Procházky tě příliš vyčerpávají.“

„Jsem v pořádku, maminko.“

Upřímně: Občas se zdálo, že chtějí, aby byla nemocná.

Elsa stiskla balíček ještě pevněji.

„Jdi si lehnout. Bude horko. Popros Mariu, aby ti připravila limonádu.“ Matka se vrátila ke stříhání květin, které ukládala do košíku.

Elsa zamířila ke vstupním dveřím a vešla do stinného domu. Ve dnech, kdy to vypadalo, že bude horko, zůstávaly všechny závěsy zatažené. V této části země to znamenalo spoustu dní strávených v potměných místnostech. Zavřela za sebou dveře a uslyšela, jak si Maria v kuchyni něco prozpěvuje španělsky.

Elsa proklouzla domem, vyšla po schodech a zmizela ve svém pokoji. Tam rozbalila hnědý papír a fascinovaně hleděla na jasné rubínové hedvábí. Nemohla si pomoci a musela se ho dotknout. Jeho jemnost ji konejšila a připomněla jí stuhu, kterou svírala jako malé dítě a cucala si přitom palec.

Dokázala by to? Dokázala by provést tu šílenou věc, která jí blesk hlavou? Začínalo to jejím vzhledem...

Bud' statečná.

Elsa sevřela v hrsti své k pasu sahající vlasy a ustrihla je až u brady. Připadala si trochu šíleně, ale nepřestávala, dokud se všude kolem ní nepovalovaly dlouhé, světle blondaté prameny.

Zaklepání Elsu vyděsilo tak, že upustila nůžky. Zarachotily na prádelníku.

Dveře se otevřely. Do pokoje vešla matka, uviděla Elsinu zmasakrované vlasy a zarazila se. „Co jsi to provedla?“

„Chtěla jsem –“

„Nevyjdeš z domu, dokud ti nenarostou. Co by tomu řekli lidé?“

„Mladé ženy nosí mikádo, matko.“

„Ne slušné mladé ženy, Elsinore. Přinesu ti klobouk.“

„Chtěla jsem být jen hezká,“ posteskla si Elsa.

Soucít, který uviděla v matčiných očích, nedokázala Elsa snést.